

Oksbøl
1945-49

Mennesker bag Pigtråd

Undervisningsmateriale

Vardemuseerne

Til læreren

I perioden 1945-1949 opholdt mange tusinde tyske flygtninge sig i Danmarks største flygtningelejr i Oksbøl. Da lejren var på sit højeste, boede der hele 35.000 mennesker.

Størstedelen af området er nu tilvokset skov, dog med et stadig intakt vej- og stisystem fra dengang. Kun få bygninger står tilbage i området. De fleste er taget i brug på anden vis, fx som skole, fritidshjem eller privat bolig. Et af lejrens to lazaretter står stadig tilbage i lejrområdet, som i fremtiden kommer til at huse Danmarks Flygtningemuseum.

Museets læringsmateriale tager udgangspunkt i de tyske flygtninges dagligdag i lejren i Oksbøl, men lægger også op til, at eleverne selv forholder sig til flygtningedebatten - både i forbindelse med Anden Verdenskrig, men også den nutidige.

Rart at vide:

Læringsforløbet er procesopbygget, således at der både forelægger før- og efterarbejde foruden besøget i den tidligere flygtningelejr i Oksbøl. Påregn ca. en lektion til både før- og efterarbejde. Selve rundvisningen i flygtningelejren tager 90 min.

Materialets læringsaktiviteter er inspireret af Cooperative Learning, som fordrer til samarbejde om læring.

Alle aktiviteter anført med * er også tilgængelige i separat, printervenlig version på museets skoleblog:

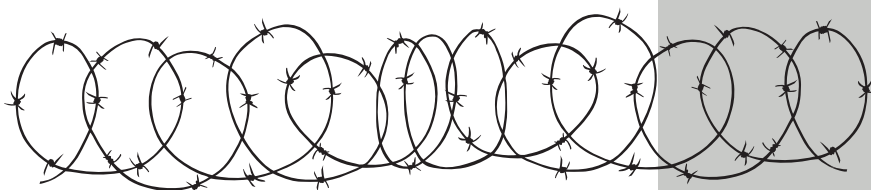
www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

HUSK:

Klassen skal være inddelt i seks grupper, når I ankommer. Vi mødes ved det gamle vandrehjem i Oksbøl, Præstegaardsvej 21.

Husk fornuftig beklædning og fodtøj. Vi kommer, alt afhængig af vejret, igennem blandet terræn.

Venlig hilsen
Vardemuseerne LÆRING

Før besøget

Nedenfor er forslag til, hvordan I kan arbejde med emnet forud for besøget i den gamle flygtningelejr.

Introduktion til emnet*

Start med at gennemgå PowerPoint-præsentationen "Intro". Den giver et overordnet indblik i emnet.

Brainstorm

For at få italesat elevernes bevidsthed og opfattelse af emnet "Flygtninge" opfordrer vi til, at I starter ud med en fælles brainstorm ud fra spørgsmålet "hvad er en flygtning?". Eleverne kan evt. skrive sin besvarelse på et stykke papir og aflevere det i en bunke, som efterfølgende kan læses op og samles i en fælles "collage".

Værdilinje*

Der stilles et udsagn på tavlen, som eleverne bedes forholde sig til ved at stille sig på værdilinen, alt efter om de er enige eller uenige i udsagnet. På den måde udfordres eleverne til at tage stilling ud fra egne holdninger.

Vendespil*

Aktiviteten lægger op til, at eleverne får aktiveret deres forforståelse inden for emnet "flygtninge".

Research-opgave*

Eleverne arbejder på tomandshold om at få udfyldt researchskemaet. Find svarene på museets skoleblog: www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

Svarbazar*

Brug skemaet "Svarbazar" til at få elevernes researchresultater i spil. På denne måde får alle gavn af hinandens undersøgelser.

På besøg i Oksbøl

Transport ud*

For optimal udnyttelse af transporttiden kan I med fordel anvende øvelsen "Tænk. Par. Del. (ud)". Øvelsen kræver, at fire personer arbejder sammen og passer således med, at man arbejder sammen med de to, der enten sidder lige foran eller lige bagved i bussen.

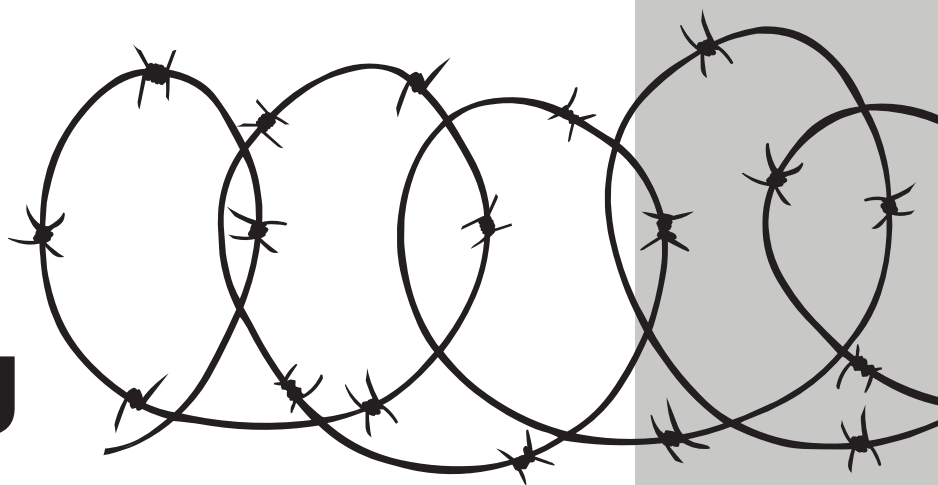
Rundvisning:

Rundvisningen starter ved det gamle lazaret (det gl. vandrehjem). Selve rundvisningen kommer til at foregå med stop undervejs, hvor eleverne får små samarbejdsøvelser, som foretages i de inddelte grupper. Vi slutter af med en evalueringsøvelse.

Transport hjem*

For optimal udnyttelse af transporttiden kan I med fordel anvende øvelsen "Tænk. Par. Del. (ud)". Øvelsen kræver, at fire personer arbejder sammen og passer således med, at man arbejder sammen med de to, der enten sidder lige foran eller lige bagved i bussen.

Evaluering

Værdilinje*

Når I er tilbage i klasseværelset efter besøget i Oksbøl, kan I endnu engang lave øvelsen "Værdilinje" (se afsnittet "Før besøget").

Brug de samme spørgsmål, og diskutér elevernes svar. Er der sket en overraskende ændring i, hvor eleverne vælger at placere sig på værdilinen? Hvad skyldes det? Osv.

Quiz og Byt*

Afslut forløbet med "Quiz og Byt". Her får eleverne mulighed for at sætte ord på det, de har oplevet, erfaret og lært undervejs gennem læringsforløbet. Slut evt. af med at diskutere spørgsmålene i fællesskab på klassen.

Et ensomt håb (fortsættelse fra Camp7)

Hvis du eller en kollega har arbejdet med museets Camp7-efteropgave, "Et ensomt håb", sammen med eleverne, har I mulighed for at finde brevene frem som en del af evalueringsfasen i dette læringsforløb. "Et ensomt håb" gik ud på, at eleverne skulle forestille sig, at de selv var på flugt og adskilt fra familie og venner. På den baggrund skulle de skrive et brev til en person, der stod dem nær.

Hjælp os med at blive endnu bedre

Vardemuseerne LÆRING er altid interesseret i at samarbejde med elever og lærere om at gøre vores læringsforløb endnu bedre.

Har du eller dine elever forslag til ændringer og tilføjelser, kritik eller gode råd i forhold til "Mennesker bag Pigtråd", så kontakt os!

Vi vil også altid gerne se resultaterne af jeres evaluering.

Videre arbejde

Eleverne har både gennem forarbejdet og besøget i den tidligere flygtningelejr opnået en grundlæggende forståelse for situationen i Oksbøl efter Anden Verdenskrig. Flygtninge er ikke noget, der kun hører fortiden til.

Emnet er og bliver yderst relevant, lige som det også er nødvendigt, at eleverne forholder sig hertil.

Vi opfordrer derfor til, at I også tager udgangspunkt i den nuværende flygtningesituation i den efterfølgende undervisning.

Forslag og inspiration til undervisning vedr. flygtningedebatten:

Undervisningsmaterialet "Hvad er en flygtning?" fra Global Skole:
<http://www.globalskole.dk/globalundervisning/Grundskolen/Emner/global%20nr%2030-2008.pdf>

Human Rights' video om menneskerettigheder:
Besøg hjemmesiden www.humanrights.com, hvor der bl.a. findes en meget relevant video på ca. 10 minutter omhandlende menneskerettigheder.

Røde Kors' temasite om flugt:
<https://skoleshop.rodekors.dk/temaer/flugt>

Undervisningsmateriale fra Dansk Flygtningehjælp Ungdom:
<http://www.dfunk.dk/viden/viden/undervisningsmaterialer/>

Opgaver

Før:

Værdilinje
Vendespil
Research
Svarbazar

Under:

Tænk. Par. Del. (ud)
Tænk. Par. Del. (hjem)

Efter:

Quiz & Byt

Værdilinje

Der stilles et udsagn på tavlen, som eleverne bedes forholde sig til ved at placere sig et sted på værdilinjen, alt efter om de er enige eller uenige i udsagnet. Længst mod venstre er svaret ”ja”, og længst mod højre er det ”nej”.

Eleverne kan vælge at placere sig i midten af linjen, hvis de er i tvivl.

Dialogomgange:

Når eleverne har placeret sig, køres der to dialogomgange:

Omgang 1: 2 min. snak med sidemanden om valget af placering.

Omgang 2: Linjen knækkes på midten, og den bagerste del går op ved siden af den forreste, således at eleverne står overfor hinanden to og to. Nu skulle de gerne stå overfor nogle, der ikke har helt den samme holdning som dem selv.

Igen 2 min. snak med personen overfor.

Derefter brydes linjen op, og et nyt udsagn stilles.

Udsagn til oplæsning:

Udsagn 1: ”Flygtninge har selv valgt at være på flugt”

Udsagn 2: ”Flygtninge skal ikke have de samme rettigheder, som jeg har”

Udsagn 3: ”Alle mennesker kan komme i en situation, hvor de er nødt til at flygte”

Udsagn 4: ”Flygtninge er mennesker, ligesom jeg selv er”

Notér evt. undervejs, hvor på linjen størstedelen af eleverne placerer sig. Så kan I undersøge, om der er sket en udvikling, når I slutter forløbet af med samme øvelse (se under ”videre arbejde” i lærervejledningen).

Vendespil

Forberedelse: Eleverne arbejder gruppevis med max. fire personer i hver gruppe. Hver gruppe skal have tildelt et sæt med fem billeder (print gerne i A3) samt et sæt gule brikker.

Billeder og brikker placeres i hver deres bunke med bagsiden opad. Gruppen starter med at vende det øverste billede om. Derefter skiftes I til at trække én gul brik hver. Når alle har trukket en brik, diskuteres der i fællesskab om ordene på de pågældende brikker passer til billedet. Alt afhængig af hvor meget tid I har, kan I trække endnu en omgang brikker til det samme billede.

Derefter vendes det næste billede om, osv ...

Når I har været igennem alle billederne, skal I vælge de to billeder, der er mest forskellige fra hinanden og fremlægge dette på klassen.

FREMTID

SAMARBEJDE

HÅB

EMPATI

**MEDMENNE-
SKELIGHED**

FRIHED

TRYGHED

FORSTÅELSE

**YTRINGS-
FRIHED**

FRYGT

KONTROL

RESPEKT

HAD

**FJENDTLIG-
HED**

FAMILIE

KÆRLIGHED

STOLTHED

GLÆDE

VENSKAB

SAVN

ANSVAR

**MEDBE-
STEMMELSE**

KRIG

FLUGT

Research-opgave

Vælg 2-3 spørgsmål, som I vil undersøge. Der er hjælp at hente på skolebloggen www.flygtningelejr.skoleblogs.dk

Hvornår ankom de første tyske flygtninge til lejren i Oksbøl?

Hvorfor kom de tyske flygtninge til Danmark?

Hvor mange flygtninge boede i lejren, da der var flest?

Hvordan var fordelingen i forhold til køn og alder blandt flygtningene?

Hvorfor var der næsten ingen mænd mellem 16 og 60 år i lejren?

Hvad levede flygtningene af i lejren?

Hvorfor kunne den danske regering ikke sende flygtningene tilbage til Tyskland?

Hvorfor var der i starten en meget høj dødelighed i lejren?

Hvorfor lærte flygtningebørnene ikke dansk i skolen?

Svarbazar

Alle elever får udleveret et skemaark hver. De skal nu cirkulere rundt mellem hinanden og finde svar på spørgsmålene. Den, der hjælper en anden elev med at besvare et spørgsmål, skal huske at sætte sin underskrift yderst til højre.

Find en, der kan svare på spørgsmålet:	Skriv svaret ned:	Under-skrift:
Hvornår ankom de første flygtninge til flygtningelejren i Oksbøl?		
Hvor mange flygtninge boede i lejren, da der var flest?		
Hvordan var fordelingen i forhold til køn og alder blandt flygtningene?		
Hvorfor var der næsten ingen mænd mellem 16 og 60 år i lejren?		
Hvad levede flygtningene af i lejren?		
Hvorfor kunne den danske regering ikke sende flygtningene tilbage til Tyskland?		
Hvorfor kom de tyske flygtninge til Danmark?		
Hvorfor var der i starten en meget høj dødelighed i lejren?		
Hvorfor lærte flygtningebørnene ikke dansk i skolen?		

Tænk. Par. Del.

Ud

Når du har fået et spørgsmål, skal du starte med at tænke på et svar inde i dig selv. Derefter vender du dine tanker med den person, du sidder ved siden af. Til sidst vender I jer mod dem, der sidder foran eller bagved og drøfter i firemandsgruppen, hvad I hver især er kommet frem til.

Spørgsmål:

Hold jer til ét spørgsmål ad gangen

1. Du er nu på vej til området, hvor Danmarks største flygtningelejr lige efter Anden Verdenskrig lå. Hvad er dine forventninger?

2. Hvad ved du på forhånd om flygtningelejren og de tyske flygtninge?

Tænk. Par. Del.

Hjem

Når du har fået et spørgsmål, skal du starte med at tænke på et svar inde i dig selv. Derefter vender du dine tanker med den person, du sidder ved siden af. Til sidst vender I jer mod dem, der sidder foran eller bagved og drøfter i firemandsgruppen, hvad I hver især er kommet frem til.

Spørgsmål:

Hold jer til ét spørgsmål ad gangen

1. Når du nu sidder her i bussen på vej hjem fra flygtningelejren, hvilke oplevelser har så haft størst indvirkning på dig?

2. Hvad er det vigtigste, du har lært i dag?

Quiz & Byt

Klip kortene ud og del ét ud til hver af eleverne. Lad nu eleverne cirkluere rundt mellem hinanden. Når de møder en klassekammerat, skal de stille denne sit spørgsmål. Klassekammeraten besvarer spørgsmålet og stiller derefter sit. Når spørgsmålene er besvaret bytter eleverne kort og cirkulerer derefter videre rundt efter en ny partner.

Vardemuseerne

Hvor mange flygtninge boede der ca. i lejren, da der var flest?

Hvorfor oprettede man teater i lejren?
Var det ikke unødvendigt?

Hvilken form for styring var der i lejren?

Hvordan var fordelingen i forhold til køn og alder blandt flygtningene?

Størstedelen af flygtningene i Oksbøl var kvinder. Hvor var alle de tyske mænd?

Hvor mange søskende har du?

Hvad var de danske borgeres holdninger til flygtningsituationen i deres land?

Hvad kunne et arbejde i lejren bestå af?

Hvorfor kunne den danske regering ikke sende flygtningene retur til Tyskland efter krigen?

Fik de tyske flygtninge mad nok i lejren i Oksbøl?

Hvorfor var der i starten en meget høj dødelighed i lejren?

Hvorfor var der næsten ingen mænd mellem 16 og 60 år?

Hvorfor blev flygtningebørnene ikke undervist i dansk?

Hvorfor var det vigtigt at gøre de tyske flygtninge bekendte med et demokratisk miljø, mens de boede i lejren?

Hvornår forlod de sidste flygtninge lejren i Oksbøl?

Flygtningelejrens første år var hårdt. Mange mistede livet. Kan du nævne nogle af dødsårsagerne?

Fik flygtningene varm mad, mens de boede i lejren?

Hvorfor var flygtningekartoteket vigtigt for flygtningene?

Vil du lige holde mit kort, mens jeg klør mig på ryggen?

Hvilken farve synes du, klæder mig bedst?

Hvad har du undret dig mest over undervejs i forløbet om den tyske flygtningelejr?

Hvor var det værst at bo i lejren? (Hvilken baraktype)

Hvad fik du at spise til morgenmad i dag?

Er du blevet klogere på historien om de tyske flygtninge, der opholdt sig i Danmark efter Anden Verdenskrig?

Hvordan har det været for dig at lære om de tyske flygtninge?

Er du kommet til at tænke mere over den nutidige flygtningesituation?

Tror du, at du kan huske forløbet om de tyske flygtninge om et år?

Vidste du på forhånd, at Danmarks største flygtningelejr lå i Oksbøl?

Er det vigtigt at kende til historien om de tyske flygtninge? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvordan mærker du til den nuværende flygtningesituation i din hverdag?

Hvornår ankom de første flygtninge til lejren i Oksbøl?

Hvorfor oprettede man skoler, børnehaver og en højskole i lejren?

Hvorfor måtte flygtningene ikke forlade lejren efter 5. maj 1945?